

ZNAČKA JUNEK DESIGN

Dušan Junek - grafik, dizajnér, pedagóg, publicista, odborný konzultant, autor a organizátor kultúrnych projektov na Slovensku i v zahraničí, zakladateľská osobnosť moderného grafického dizajnu na Slovensku a medzinárodne uznávaná autorita grafiky vizuálnych komunikácií sa dožíva životného jubilea 80 rokov.

Keď máme v živote trochu šťastia a dožijeme sa veku, kedy sa jednoducho oplatí obzrieť sa naspäť, čaká nás mimoriadny zážitok. Dnes ho prežíva osemdesiatnik Dušan Junek (*26.2.1943). Na dlhoročné naliehanie vydavateľa a kolegov napokon súhlasil s prípravou monografie.

Idea zosumarizovať svoju tvorbu a s ňou svoj život, poletovala vzduchom dávno a zbytočne. Prichádzala z rôznych strán, len tá kľúčová – moja strana – systematicky uhýbala ... Dnes som na prahu ôsmej dekády života a uhnúť nie je kam.

Pri práci na monografii sa zrazu ocitol pred príbehom svojho života na jednej kôpke. Aj pri svojej vrodenej schopnosti vystihnúť podstatu – najskôr v myslí a následne rukou na papieri, holú podstatu javu, zostal zaskočený. Tá hromada bola naozaj ohromujúca.

Hrabať sa v archíve a pamäti nebýva jednoduché. Archív je príliš plný a pamäť príliš deravá... V živote som zažil všeličo, patríam k takej generácii. Narodil som sa v čase vrcholiacej svetovej vojny, rodičia doplatili na kruté 50. roky, sedemdesiate roky normalizácie sa vybláznili už na mne, prežil som ich dôsledky i následné nádeje zlomu roku 1989, zažil som prelom dvoch storočí aj tisícročia, potešila ma možnosť životnej chvíle slobodne tvoriť a dospieť k zopár výsledkom, ktoré snáď majú zmysel... Človek si, pravda, nevyberie, v akej dobe bude žiť. Mal by si však vybrať, ako v nej bude žiť a tvoriť.

Dušan Junek za svoju celoživotnú tvorbu zožal množstvo ocenení. Trochu paradoxne, ale na Slovensku to nie je vôbec neobvyklé, viac v zahraničí ako doma. Za mnohé spomeňme aspoň niektoré – je jediným slovenským nositeľom

najvyššieho ocenenia v obore – ICOGRADA Achievement Award, ktoré mu udelila Medzinárodná rada asociácií grafického dizajnu v Bruseli r. 2002 za celoživotné dielo a osobitý prínos grafickému dizajnu vo svete. Mimoriadnou poctou je jeho zaradenie do svetovej encyklopédie The History of Graphic Design 1890 – Today (TASCHEN Publishing, 2022) medzi najvýznamnejších autorov modernej éry dizajnu, ktorých tvorba predstavuje „najdôležitejšie objavy, priekopnícke návrhy a prelomové diela vizuálneho umenia našej doby“.

STRETNUTIE S DUŠANOM

V prvom roku vydávania Print Progress (2011) som sa ako novinár na slávnostnom odovzdávaní ocenení Slovak Gold dal do reči s Dušanom Junekom, o ktorom som vtedy vedel len to, že je grafik a autor loga Slovak Gold. Zoznámil nás Jožko Sitko,

“
UMENIE JE SÚKROMNÉ
DOBRODRUŽSTVO
SO VŠETKÝM
ZAUJÍMAVÝM,
PRÍŤAŽLIVÝM
AJ LÁKAVÝM,
ČO K TOMU PATRÍ.
AŽ DO CHVÍLE, KEĎ
S TÝM VYJDETE
NA VEREJNOSŤ. POTOM
JE TO DOSŤ RIZIKOVÝ
PODNIK.

(DUŠAN JUNEK)

novinár, spisovateľ a zakladateľ nadácie Slovak Gold. Ešte v ten večer sme sa s Dušanom posadili na kávu v jednom malom podniku v centre Bratislavy a stali sme sa priateľmi. Hoci, každý z iného cesta a s inými životnými skúsenosťami, sadli sme si. Bola to neuveriteľná chémia, akoby sme sa poznali odjakživa. Čím viac sme sa stretávali, tým viac som si ho vážil. Úplne ma vtiahol do svojej celoživotnej lásky – grafického dizajnu. Otvoril mi nový svet – obraz sveta vo svete obrazov a presvedčil ma, že povedané Konfuciom: „Znaky a symboly vládnu svetu a nie slová a zákony.“ Do časopisu som s Dušanom pripravil šesťstranový profilový rozhovor.

Keď sme zostavovali redakčný plán časopisu na ďalší rok, dohodli sme sa, že by sme tam mohli zaradiť aj rubriku o grafickom dizajne ako

súčasťou polygrafického procesu. Dušan sa spojil s Vladislavom Rostokom a Ferom Jablonovským, ďalšími skvelými grafikmi a v spoluautorstve začali naplňať novú časopiseckú rubriku - TYPO:GRAFIK:UM s podtitulom - Premýšľanie o vizuálnej komunikácii a kultúre, ktorá tiež vychádzala v samostatnej tlačovej verzii. Odrazu PrintProgress dostal aj iný - umelecký rozmer. No a po čase, v roku 2015, sme rubriku, ktorá hlavne medzi profesionálmi zožala úspech, rozšírili na dvanásť časopiseckých strán.

Ďalší rok bol prelomový. Tvorcovia rubriky, ale aj naše vydavateľstvo dospeli k rozhodnutiu, premeniť cennú materiu v časopise – generačnú výpoveď o vizuálnej kultúre spoločnosti na prelome dvoch storočí do knižnej podoby a ponúknuť ich čitateľskej verejnosti. Vydavateľstvo

týmto počínom získalo mimoriadne renomé. Keď knižka získala významné ocenenia u nás i v zahraničí, tešili sme sa všetci.

A hlavne naši partneri v polygrafickej brandži a v prostredí grafického dizajnu uznali naše mimoriadne postavenie na mediálnom trhu.

Spomienok na plodnú spoluprácu s Dušanom je more. A ako som si znovu potvrdil pri nedávnej spoločnej návšteve Poľského inštitútu v Bratislave, takéto oázy duševnej priazne si Dušan svojou osobnosťou a, samozrejme, kumštom vybudoval nielen u nás, ale aj v zahraničí. Veľmi ma teší, že aj medzi dnešnými mladými tvorcami grafického umenia má Dušan zaslúžené miesto a pozornosť, ako to dokumentujú príspevky do monografie aj od príslušníkov najmladšej tvorivej generácie.

Pripravovaná monografia Dušana Juneka sa má objaviť na knižnom trhu v závere roku 2023.

Jej vydavateľmi a gestormi sú VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Slovenské centrum dizajnu a Slovenské múzeum dizajnu, do ktorého stálych zbierok venoval Dušan obdivuhodnú kolekciu zo svojej tvorby – 1500 diel ako dar

múzeu. Na vizuálnej koncepcii, typografii a grafickom dizajne D. Junek spolupracuje s Matúšom Lelovským, svojím bývalým študentom a dnes už uznávaným grafickým dizajnérom. Mediálnym partnerom projektu sú časopisy Designum a PrintProgress.

“
Dušan,
prajeme Ti všetko dobré k Tvojej osemdesiatke a veľa zdravia a invencie pri ďalšej tvorivej robote.

Vydavateľstvo Veldan a redakcia PrintProgress,
Marian Hains a Pavel Vitek